

– Bildat 1953 –

Sällskapet Gamla Örebro

∞ Medlemsblad hösten 2025 ∞

Engelbrektsstatyn i början av 1900-talet. I övrigt ett ganska öde Stortorget, som under senare delen av 1800-talet blivit förlängt till Trädgårdsgatan.

I detta nummer:

- Det doftade så gott på Söder
- Vivalla – största bostadsbyggnadsprojektet
- Tvättbryggor i Örebro

Från ordförandens skrivbord!

Kära medlemmar!

Vårens träffar blev som vanligt väldigt uppskattade med många besök. Dels hos oss i Hantverkshuset, dels i Ölis lokal på Järntorgsgatan och även under vårens två avslutande utflykter.

Vårt samarbete med Örebro läns idrottshistoriska sällskap, Ölis, har fortsatt även i år. Särskilt eftermiddagsmötet i april var ovanligt välbesökt, så till den milda grad att flera tyvärr fick vända. Dessa kommer få en ny chans den 24 september. Dessutom kommer Berndt Eliassons bildvisning även vara en del av vårt Öppet Hus den 11 oktober.

Under Öppet Hus kommer vårt samarbete med Ölis fortsätta, förhoppningsvis med någon gammal sportprofil. Vi kommer också sälja våran senaste bok "Fler berättelser från Örebro", som då nyligen lämnat pressarna.

Glädjande nog har intresset för att skriva i boken varit lika stort denna gång. Faktiskt något större, och boken kommer således innehålla några sidor fler än Jubileumsboken.

Vi har också ett litet samarbete med Restaurang Hamnplan 1. Trappen upp till övre våningen i Hamnmagasinet är prydd av Örebrotavlor och foton, som kommer från vårt arkiv. De pryder sin plats mycket bättre där än i vårt källarförråd.

I detta nummer av Medlemsbladet finns en trevlig artikel om Väva-regården. Söderbebyggelsen som blev en del av Wadköping. Bidraget kom in för sent för att vara med i boken, men i Medlemsbladet går det ju lika bra. Därmed får vi också passa på att gratulera Wadköping, som i år fyller 60 år.

Varmt välkomna på våra möten i höst!

Göran Lindhé
Göran Lindhé

Det doftade så gott på Söder

Elvy Nilbratt

"Luktade det inte illa med alla utedass, fuktiga hus och soptunnor?", frågade jag min mor en solig söndag 1973, när vi var på besök i Wadköping. Vi hade just tittat på Väva-regården (förr Drottninggatan 64), där min mor Tyra Eleonora Nylin föddes 12 september 1912, i köket på nedre botten. Mitt minne av gamla Söder på 1950-talet var nedslitna gamla ruckel. "Nej, inte alls", svarade mor. "På Sö-

der doftade det så gott." Hon fortsatte att berätta:

Vår värd var så noga med sina hyresgäster. Det skulle vara rent och ordentligt folk. Dassen var välskött med torrströ och alla höll det rent och prydligt i sina hem. Värden var noga, men också obarmhärtig. Kom någon efter med hyran, så åkte den ut.

Krukväxter var det många som hade i fönstren. Pelargonier, flera av de där

Här är invånarna i Nybygget, dvs gårdshuset. Mormor Elin är den tredje vuxne personen från höger, då i dryga 50-årsåldern. Hon hade kommit till Väva-regården 1892 med sin mor Kristina och bror Bengt Olof.

engelska, och fuchsior. Och i alla fönster fanns det nog en brudslöja som hängde, men den skulle vara vit.

När det regnade på sommaren var det som ett paradiset. Då ställde alla ut sina krukväxter på gården.

Fejas varje fredag

När jag var barn, då skulle det alltid skuras och fejas varje fredag i varje skrymsle, särskilt vid trösklarna. Man skulle aldrig gå på en tröskel, utan kliva över. Spiselhällen skulle kritas vit och så gjorde man mönster med blåelse. Det blev alla möjliga mönster om man hade fantasi.

Till söndagen skulle allt vara skurat och utanför dörren fanns en trätrappa, men sista steget var alltid av sten och där gjordes också mönster med krita. Och det var så trevligt när man kom hem från skolan, man kunde nästan se vem som hade kritat, av sättet det var utfört på. Det doftade så rent.

Vi hade först ett rum och kök på Drottninggatan 64, sedan två rum och kök i "Nybygget", som var ett gårdshus. För fönstren hade vi vita stärkta trådgardiner. Så det såg jämt rent och fräscht ut. När jag börjat i affär ville jag ha färgen beige med en udd på, men min mamma Elin tyckte inte om det. Det såg inte rent ut, tyckte hon.

Tapetserade varje år

Jag kommer så väl ihåg när man började med korkmatta. Den lades i en fyrkant under bordet i rummet och tras mattor runt omkring och när den var utsliten åkte den in i köket.

På köksbordet hade vi alltid vaxduk. Och den skulle alltid skuras. Ungkarlarna på den tiden hade tidningspapper. När det var nedsölat lade de på nytt. Så det blev ju rent det också. Fast tidningspapper hade vi aldrig för att skydda bordet.

Min mor Elin tapetserade varje år, så där var väl flera lager på väggarna. Ändå var det väldigt kallt på vintrarna. Vi låg med ytterkläder och mössor under filtarna. På morgonen var det is i vattenhinken i köket. Draperi fanns inte. När jag börjat i affär ville jag att vi skulle ha draperi, och tog hem ett grönt tyg. Men mamma blev alldeles förstörd, "det var för herrskap" och man var högfärdig om man satte upp det. Men jag fick väl min vilja igenom så småningom, för det tog ju bort lite drag.

Satt till bords bara under helgerna

Mor Elin stod alltid vid spisen och åt. I många arbetarhem stod modern vid diskbänken och åt, medan familjen satt. Bara till helgdags satt hon

Tre generationer Helligren var vävare på Drottninggatan 64, mellan 1820 och 1920. Därför kom det att kallas Vävaregården.

med. Alltid kom kärringar i dörren när vi skulle äta. "Varsågod och sitt", sades det artigt, men fanns ingen stol ledig fick något barn resa sig upp och stå och äta. För de skulle växa, hette det. Men i vanliga fall fick vi sitta och äta.

Huset var lite konstigt byggt. Det som kallas Vävaregården är det gamla huset, det som stod längs gatan. Det var sammanbyggt med gårdshuset Nybygget.

När man kom in i den långa svalgången på gamla huset bodde det en gammal tant som hette Petterson, som man var rädd för. Hon hade det så fint och sade åt en att man inte fick bolla i farstun och så där. Två trappsteg ned kom man till Kjellmans.

Madam Larsson hälsade ofta

Rakt fram var det en dörr och så kom man ut i liksom en liten tambur i svalgången. Där bodde den gamla madam

Nybygget, med två plan plus vind, var mycket högre än gatuhuset.

*Drottninggatan 64 var det mörka (röda) huset mitt i bild.
Foto: Bernhard Hakelner 1903*

Larsson. Hennes man var död. Hon var nästan blind och var över 100 år. Hon sa alltid ”god dag” och så gick man ett par steg och så mötte man henne igen och då såg hon ju inte att det var samma person, så hon sa ”god dag” igen. Man tyckte hon var rolig för att hon hälsade så många gånger. Hon var väldigt rar i alla fall.

Om man gick åt andra hållet kom man upp i Nybygget och där bodde Bäckmans. På vinden bodde källarmästaränkan Norman, som arbetade på Kexfabriken och sen fröken Hilda Hellgren, som till stans fina fruar broderade och märkte linne. Hon hade märkt mammans linne. Det var med rött på de vita servetterna.

Den första vinden hade de delat av. Två stolar stod där, så damerna brukade sitta och prata med varann där. Aldrig inne hos varann. Och så varsitt

bord eller bänk med varsitt fotogenkök att laga mat på, för det hade de inte på sina rum. Bara kakelugn. De hade väldigt fint på sin vind. Ja, det var väl de som bodde i vår trappuppgång på 1910-talet.

Förbjudet att förorena i porten

Nedanför i det gamla huset bodde typograf Olsson, och hans fru skötte gamla personer, svepte lik och vakade. Mycket förnäm, men hon var snäll mot min bror Gunnar. Hon köpte vita hyacinter åt honom hela tiden när han var sjuk, innan han dog 17 år gammal i Spanska sjukan 1920.

I porten fanns en skylt på vardera väggen ”Tio kronor böter vid vite att här förorena”. På andra sidan porten mot söder i det gamla huset bodde familjen Pettersson. Gubben gick omkring och sågade

Vävaregården (till vänster) ligger idag bredvid Cajsa Wargshuset i Wadköping. Här på ett foto när kulturresevatet nyss tillkommit 1965.

ved åt folk och så levde de på att ha fosterbarn.

En dotter gick på Järntorget och det var ju så spännande, man fattade aldrig varför hon gick där. Hon hade två barn, en dotter och en son. Han blev senare frälsningssoldat och tog avstånd från sin mor. Ingen annan i gården såg ned på henne, det var som ett yrke vilket som helst. På kvällen gav hon sig av och var snyggt klädd.

Ärenden åt fru Östlund

Ibland under första världskriget gick jag ärende åt fru Östlund. Jag hämtade Nerikes Allehanda i en affär. Bara rakt

över gatan. Då fick jag med mig hem en liten påse hårda brödkanter. De bakade runda siktkakor – och så skar de inte i bitar som vi gör nu, utan skar runt om, som när man skalar ett äpple. Det yttersta var väl för hårt för dem, så det fick jag då.

Jag minns att jag brukade ge det till min äldre bror Gustav. Han var alltid hungrig och han blev så glad då. Jag tyckte om att se hur han strålade upp. Hans glädje var så smittsam. Han knaprade i sig det där.

Vi flyttade ut 1929. Det sista vi hörde var spädbarnsskrik. Det var Bäckmans som fick en dotter.

Meddela vår kassör, Jan Hallqvist, din mailadress!

Det vore bra om vi får in så många mailadresser som möjligt så att vi snabbt kan nå våra medlemmar om det blir ändringar i programmet.

Maila till, jan@aphallqvist.se

Ny bok!

I Medlemsbladet för två år sedan skrev vi en sådan här sida om vår nya bok, och tänk att historien upprepar sig. Istället för "Berättelser från Örebro" är det nu "Fler berättelser från Örebro", som är på tapeten.

Vi fortsätter med det vinnande konceptet; att låta våra medlemmar stå för innehållet. Det började redan 2003 med "Örebro - våra minnen i ord och bild", fortsatte 2010 med "Från gångna tiders Örebro" och så 2023 med den ovan nämnda jubileumsboken.

Den sistnämnda tog slut med raketfart och vi hade förstås funderingar på en ny upplaga. Men eftersom en önskan om nytt material var så stort får en ny uppträckning anstå tills vidare.

Den nya boken ska ligga på diskarna i september, är det tänkt. Ännu fler sidor och ännu fler kapitel. Vi har bland annat anammat en del Örebrohistoria som glömts bort i gamla tidningsartiklar. Vi har dokumenterat en mängd företagshistoria som Normans bilfirma, Bohlins Musikaffär, tryckeriet Evangeliiipress, Elgéius färgeri, Lindbergs strå- och hattfabrik, Bröderna Olssons bygg, Eklunds åkeri för att nämna några. Drygt 30 sidor cykelverkstäder icke att förglömma.

Vidare kulturpersonligheter som makarna Spångberg, Hovsta-Holger

och Harald Lönnqvist. Två hundraåringar har fått komma till tals, ja egentligen tre, då man måste räkna in Radion 100 år i sammanhanget.

Speciellt glädjande är att kunna få tillgång till ej tidigare publicerade foton och bilder. Vare sig det gäller på personer, fordon eller byggnader. Ja, vi får återse många försvunna fastigheter, som Rosta herrgård, miljöerna kring södra Fabriksgränd och Rudbecksgatan.

Just Rudbecksgatan pryder omslaget, där vi kan se kontrasterna på 125 år. Det kunde man väl aldrig drömma om i det tidiga 1900-talets Örebro.

Vi tror och hoppas att det i den nya boken ska finnas något för alla.

Till sist vill vi tacka Kungliga Patriotiska Sällskapet, som även vid detta tillfälle gett oss ett värdefullt ekonomiskt bidrag till boken.

Nyheter om...

Sällskapet Gamla Örebro

Vår äldsta medlem Ingrid Hallberg fyllde 102 år den 27 maj. Hon uppvaktades av vår ordförande, som också råkade fylla år samma dag.

Vi kommer återigen delta på Litteraturens lördag i höst. Bokmässan hålls 8 november. Och platsen blir samma som förra året, dvs Medborgarhuset.

Vårt Sällskap har begärt utträde ur Sveriges hembygdsförbund. Därmed har vi en ny hemsida, och adressen till denna är www.sallskapet-gamla-orebro.se. Där finns bla inlagt äldre medlemsblad från 2021.

SGÖ har under året fått donationer med flera klippsamlingar. Från bland andra Stig Björkman, Anders Eliasson, Berndt Lundin och Nils Erik Lundh. Dessutom har Leif Kleveback samlat ihop en mängd gamla Örebrobilder på ett usb-minne åt oss. Även några Örebrofilmer har skänkts av honom.

Under våren har Sällskapet haft ett samarbete med PRO, efter ett förslag från vår medlem Birgitta Wallbom. Hennes initiativ utmynnade i två studiecirklar med utgångspunkt från vår kafébok. Drygt 15 deltagare uppskattade boken och även kaffet som intogs på flera av Örebros näringsställen. Det blir en ny studiecirkel om kaféboken i höst, plus eventuellt andra cirklar.

Göran Lindhé och Berndt Eliasson har under våren fortsatt delta i Örebro läns idrotthistoriskas bildkommitté. Samarbetet har varit givande och ett flertal bilder har vaskats fram.

Planerna på ett kommande digitalt bildarkiv diskuteras fortfarande på våra styrelsemöten inom SGÖ. Ett sådant skulle underlätta för alla parter.

Tvättbryggor i Örebro

Berndt Eliasson

Ofta ser man på äldre bilder tvättande damer längs Svartåns stränder. Denna syssla var säkert ett hårt och slitsamt arbete för dåtidens kvinnor, särskilt på vinterhalvåret då man fick hugga håll i isen för att "byka" sin tvätt.

En av dessa tvättbryggor låg vid Arbetshuset, nedan en tidningsnotis från

1844 angående denna avgiftsbelagda brygga, införd av C G Gellerstedt på "Societeten"!

Väster om denna brygga fanns en annan plats där tvätt och byk utfördes, bilder på nästa sida visar denna brygga invid i dag Henry Allards park och statyn Befriaren.

Tvätt-Bryggan vid Arbetshuset kan nu och framtiden få begagnas mot afgift enligt på stället befintlig Taxa, hvarom anmälan göres hos
C. G. Gellerstedt
på Societeten.

Tidningsnotis från 1844 förkunnar att en tvättbrygga fanns vid det gamla Arbetshuset, i dag finns inga spår av denna anläggning!

Tvätt- och klappbryggan vid Husarkasernen, i dag Henry Allards park.

Det hårda jobbet att byka tvätt föll alltid på kvinnan, även om en man kan ses på övre bilden!

Öppet hus

Hantverkshuset Engelbrektsgatan 6

Lördagen 11 oktober klockan 10 – 14

Ett samarbete med Örebro läns idrottshistoriska sällskap

då även allmänheten är inbjuden, sprid gärna detta meddelande till vänner och bekanta,

.....

Försäljning av vår senaste bok

**Berndt Eliassons
föredrag om Skebäck**

**Förhoppningsvis dyker någon
gammal sportprofil upp**

Detta tillsammans med
försäljning av övriga böcker,
vykort och Örebrotavlor,
hoppas vi ska locka till inköp

Lotteri med fina vinster

.....

Eventuella nya medlemmar
bjuds på resterande medlemskap

för år 2025, och behöver alltså bara betala för år 2026

Vi hoppas att det ska bli en trevlig och minnesvärd dag

Varmt välkomna ska ni vara!

Vinnarna i arkitektpristävlingen.
Från vänster: professor Lennart Kvarnström, direktör Joel Danielsson, direktör Harald Aronsson, professor Bertil Hultén.

Vivalla – största bostadsbyggnadsprojektet

Göran Lindhé

Vi har ju i Sällskapets medlemsblad haft en följetong om våra bostadsområden. Nu är turen kommen till Vivalla. Med drygt 2 500 lägenheter blev detta det absolut största bostadsprojektet i Örebro historia

I början av 60-talet var här fortfarande landsbygd. På fotot från 1963 kan man till vänster se hur den slingri-

ga vägen letar sig fram genom lantliga byar som Vivalla, Ökna och Lundby. I förgrunden syns det relativt nya Baronbackarna. Inom loppet av några år skulle allt vara förändrat.

Elisabet minns det gamla
Numera finns det inte många som kan berätta om livet i de här gamla byarna,

Flygfoto från 1963 som visar de stora åkermarkerna. Till vänster den slingriga vägen genom byarna. Mitt i bild skulle Vivalla företagsby växa fram.

Elisabet Norlinder bor idag högst uppe i Vivallas höghus. Hon kan blicka ner på sin barndoms bygd.

men Elisabet Norlinder gör ändå sitt för att fortfarande hålla den gamla historien vid liv.

För tio år sedan var hon inbjuden som gäst hos Sällskapet Gamla Örebro för att berätta om sin historia i gamla Vivalla-Ökna-Lundby. Det var en målade beskrivning om hennes skolväg till och från Hjärsta skola. Vi fick lära känna den tidens människor och byggnader.

Elisabet hette Engström på den tiden och växte upp med sina föräldrar Lennart och Mildred, plus lillasyster Kerstin. Släkten hade funnits i bygden sedan länge och Lennarts farfar kom till Ökna i slutet av 1800-talet, efter att ha utbildat sig till trädgårdsmästare.

Just det yrket var ganska vanligt i bygden, där många också var lantbrukare. Nåväl, Elisabets spännande skolväg, förbi elaka elever vid Vivallaskolan och förmodade spöken

i "spökhuset" i Hjärsta, kan man få uppleva igen.

Den chansen finns eftersom Elisabet lovat att vi ska få ta del av hennes skärmställning, med alla kartor och fotografier. Det kommer att ske under Öppet Hus i Hantverkshuset lördagen den 11 oktober.

Lantbrukarna tvingades att sälja

När de styrande i staden var klara med Baronbackarna 1957 var det inte riktigt bestämt var nästa projekt skulle hamna. Men så i början av 1960 inleddes de första markinköpen i Vivalla, Ökna och Lundby.

Byborna vittnade om den förbittring de kände, eftersom de tvingades gå från hus och grund. Visserligen mot ekonomisk ersättning, men ändå. Stadens bostadskö var lång (10 000) och det måste avhjälpas så fort som möjligt.

År 1963 utlystes en arkitekt-tävling och av 37 inkomna bidrag

Bostadsbyggandet i full gång.

valdes förslaget Orvar, givetvis med stadens store idrottsson Orvar Bergmark i tankarna. Arkitekterna Hultén och Kvarnströms förslag blev riksbekant redan innan bygget drog igång. Ett så stort område med enbart tvåvåningslängor hade aldrig förut presenterats.

I slutet av maj 1967 gjordes inte ett vanligt spadtag, som brukligt var vid igångsättandet av byggnadsprojekt. Nej, landshövding Valter Åman placerades i en grävskopa och lyckades få linorna i rullning så att en antydning till grävskopstagg kunde synas.

Invi gning 18 maj 1968

För att klara tidsprogrammet behövdes det byggas fyra lägenheter per dag. De första hyresgästerna kunde inflyttas hösten 1967, men inte förrän den 18 maj 1968 skedde den högtidliga invigningen, med tal och musik.

Kommundelen Vivalla - Lundby skulle få en befolkning på bortemot 10 000 invånare, när allt stod färdigt. I Lundbyetappen byggdes både bostadsrättslägenheter och villor.

Eftersom bostadsområdet är så stort lär det pågå ständiga reparationer och upprustningar i Vivalla. För när man väl är färdig med alla tusentals fönsterrenoveringar är det dags att börja om från början.

ICA och Konsum borta

Från början placerades både ICA och Konsum i Vivalla centrum, som brukligt var i de olika bostadsområdena. Men sedan länge är dessa butiker nedlagda. Dock finns en mindre livsmedelsbutik som marknadsför det allra mest behövliga. Ett bibliotek finns ändock kvar.

Sedan bussomläggningen i Örebro har många bussar fått sin destination

Så här skulle slutresultatet i stadsdelen bli. Till höger ser vi den raka Vivallaringen. Strax till vänster om denna gick så den krokiga vägen som vi kunde se på första bilden i denna artikel.

till Vivalla. När Elisabet Norlinder tittar ut från sitt fönster i höghuset kan hon ofta se en buss svänga upp mot vändplatsen.

Man hade även framtida planer på byggande i Vallby. Men som vi

alla vet så står den byn fortfarande orörd.

På sätt och vis kan miljön där ge något av den lantliga känslan som tidigare också fanns i Vivalla, Ökna och Lundby.

Program, hösten 2025

Onsdagen den 17 september kl. 18

Hantverkshuset på Engelbrektskatan 6

Boksläpp av Sällskapet Gamla Örebro's tolfte bok "Fler berättelser från Örebro".

Onsdagen den 24 september kl. 15

Ölis lokal på Järntorgsgatan 3

"En vandring då och nu i Skebäcks slum- och hamnkvarter" av Berndt Eliasson.

Lördagen den 11 oktober kl. 10-14

Öppet Hus i Hantverkshuset

Ett samarrangemang med Örebro läns idrottshistoriska sällskap. Filmvisning och bildspel, bland annat Berndt Eliassons föredrag om Skebäck. Förhoppningsvis dyker någon gammal sportprofil upp. Försäljning av vår senaste bok förstås, plus övriga böcker, tavlor, foton, vykort m.m. Lotterier och kaffeservering finns också.

Onsdagen den 12 november kl. 18

Hantverkshuset

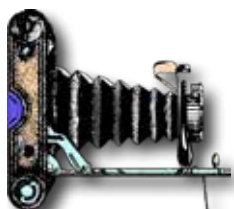
Alf Rune berättar om sitt tidningsliv med hjälp av Örebrobilder i ett bildspel gjort av Berndt Eliasson.

Onsdagen den 10 december kl. 18

Hantverkshuset

Toivo Burlin berättar om det gamla Örebrooriginalet Lång-Kalle, som var hans farmors far. Toivo är född i Örebro, växte upp i Norrland, men bor nu i Falköping. Han är universitetslektor och docent i musikvetenskap vid Stockholms universitet.

I det sammanhanget djupdök han i familjeberättelserna och materialet om hamnschåarna Lång-Kalle och dennes bror Lång-Edvin. Bakom historierna om supandet och den fysiska styrkan dolde sig en annan och ännu mer intressant berättelse, med tydlig koppling till det moderna Sveriges komplicerade framväxt till en demokrati. (Läs mer i Medlemsbladet hösten 2019.)

"Fotografen som gick runt hörnet"

Under tio år har vi här i medlemsbladet visat några av de 77 bilder som skänktes till Sällskapet Gamla Örebro 2015. Dessa togs alltså av en okänd amatörfotograf på 30-talet, och nu är vi framme vid bild 35 och 36.

Hörnet Bondegatan – Jordgatan. Husen står ju kvar, men det som är intressant är att se Bondgatebacken till vänster.

Så här såg det så kallade Stockholmshuset ut på 1930-talet. Det har nyligen renoverats och man har åter tagit fram de speciella fönstren som fanns från början.

Styrelsen för Sällskapet Gamla Örebro

Bankgiro 849-8354

Swish 1231797901

Medlemsavgift 150:-/medlem. Familj 200:-

Org.nr 875000-6531

Hemsida: www.sallskapet-gamla-orebro.se

Facebook: www.facebook.com/sallskapet.gamla.orebro

Ordförande

Göran Lindhé 070-555 41 81 goranlindhe@hotmail.com

Kassör/vice ordförande

Jan Hallqvist 070-510 03 60 jan@aphallqvist.se

Sekreterare/Webmaster

Christer Lässman 070-580 39 39 christer.lassman@gmail.com

Övriga ledamöter

Gustaf Hallqvist 076-147 91 70 gustaf@aphallqvist.se

Maiken Mattisson 019-31 19 62 majkenmattisson30@gmail.com

Hans Ekström 070-671 15 61 hans.ekstrom4801@gmail.com

Stig Olsson 070-640 88 07 rostig@telia.com

Suppleanter

Karin Schill 070- 742 51 11 karin.schill@opnakanalen.se

Håkan Ström 070- 517 34 29 hakan.strom@brickehill.se

Layout Medlemsbladet

Berndt Eliasson 073-035 54 03 ble@brevet.se

Medlemsbladet utkommer med två nummer per år.

Ansvarig utgivare: Göran Lindhé

Redaktion: Göran Lindhé, Berndt Eliasson

Handkolorerade vykort

I början av 1900-talet byggdes kvarteret till höger utmed Sturegatan. Japanska magasinet skulle byta namn till Sturemagasinet. Senare skulle det under många år vara ett konditori och kafé med olika namn, vilket det fortfarande är.

Utsikt från Slottet mot Storbron. Södra Strandgatan skulle inte bli framdragen förrän i slutet av seklets första decennium.